

Asylsökande barns rätt till utbildning

Nationell sammanställning från flygande inspektion

Förord

Skolinspektionen har i uppdrag att granska all skolverksamhet i landet. Syftet med flygande inspektion, som denna rapport är ett exempel på, är att snabbt ge en översiktlig bild av ett granskningsområde. Till skillnad från tillsyn så fattar Skolinspektionen inte enskilda beslut för varje granskad verksamhet.

Rapporten redovisar resultatet av Skolinspektionens flygande tillsyn av asylsökande barns rätt till utbildning. Samtliga landets 290 kommuner har deltagit i inspektionen. I rapporten redovisas resultat på nationell nivå och på Skolinspektionens hemsida finns uppgifter för enskilda kommuner.

Projektledare för den flygande tillsynen har varit Anna Sandell, Skolinspektionen i Lund.

Peter Ekborg,

Biträdande generaldirektör

Björn Persson,

Avdelningschef

Innehållsförteckning

Förord	2
Sammanfattning.....	4
1. Inledning, syfte och frågeställningar.....	5
Bakgrund och problembild	5
Syfte och frågeställningar	7
Syfte	7
Frågeställningar	8
2. Resultat.....	8
Rätten till utbildning	9
Alla asylsökande barn är inte kända och alla erbjuds inte utbildning.....	10
Kommunerna upplever överlag goda möjligheter att erbjuda utbildning inom en månad.....	12
Individuell bedömning av behovet av utbildning.....	13
En del asylsökande barn segregeras från andra elever	14
Tid, innehåll och särskilt stöd	14
Fler elever i grundskolan än i gymnasieskolan erbjuds heltidsstudier.....	14
Asylsökande barn erbjuds inte utbildning med det innehåll de har rätt till.....	16
Studiehandledning på modersmålet saknas som stöd för många elever	18
Kommunernas beredskap inför lagändringen 1 juli 2013	19
3. Avslutande diskussion.....	20
Referenslista	23
Bilagor	24

Sammanfattning

Det finns indikationer på att många asylsökande barn inte går i skolan och att de inte alltid får den utbildning de har rätt till. Skolinspektionen har därför genomfört en flygande inspektion i samtliga kommuner av asylsökande barns rätt till utbildning i grundskolan och gymnasieskolan.

Inom ramen för inspektionen har Skolinspektionen även kartlagt kommunernas beredskap att från och med den 1 juli 2013 även erbjuda så kallade papperslösa och gömda barn utbildning.

Samtliga 290 kommuner i Sverige har besvarat en webbenkät och 286 kommuner har intervjuats via telefon. Av olika skäl genomfördes inte intervjun i fyra kommuner.

Inspektionen pekar på att det saknas tillförlitliga uppgifter om antalet asylsökande barn i varje kommun. Inspektionen visar också att många av barnen inte deltar i utbildning, uppskattningsvis deltar ungefär 78 procent av barnen i grundskoleålder och ungefär 59 procent av dem i gymnasieålder. Inspektionen visar överlag att utbildningssituationen är sämre för asylsökande barn i gymnasieåldern än för dem i grundskoleålder.

Inspektionen visar också att färre än hälften får utbildning i samtliga grundskolans ämnen från start, men att flertalet av barnen i grundskolan går i skolan på heltid. Däremot erbjuds inte upp mot en fjärdedel av barnen vid gymnasieskolan heltidsstudier. Det finns risk att inte alla får det särskilda stöd de behöver, då många kommuner bland annat inte ger studiehandledning på modersmålet. Flertalet kommuner uppger emellertid att de har möjlighet att ta emot asylsökande barn i skolan inom en månad.

Utifrån inspektionen är uppskattningsvis 450 av de uppskattade 2 000 – 4 000 papperslösa och gömda barn som vistas i Sverige kända av kommunerna och deltar idag i utbildning. Flertalet kommuner är positivt inställda till att ta emot papperslösa och gömda barn i skolan och ser inte lagändringen som något bekymmer. Många kommuner har emellertid inte reflekterat över vad lagändringen innebär i praktiken.

Avsaknaden av tillförlitliga uppgifter om antalet asylsökande barn i varje kommun utgör ett hinder för att ta ansvar för barnens rättigheter. Det är väsentligt för det enskilda barnet att få möjlighet att delta i utbildning och kommunerna behöver stärka sitt arbete kring denna grupp elever. Genom den lagändring som nu införs talar riksdag och regering om att utbildning är viktigt för alla barn och att alla barn ska erbjudas utbildning på lika villkor.

1. Inledning, syfte och frågeställningar

Bakgrund och problembild

Alla barn som vistas i Sverige har rätt till utbildning. Det gäller folkbokförda barn såväl som asylsökande barn. Från och med 1 juli 2013 gäller det även så kallade papperslösa och gömda barn¹. Det betyder att i princip samtliga barn som vistas i Sverige då kommer att få laglig rätt att gå i skolan².

Antalet asylsökande barn har ökat i Sverige under de senaste åren³. Under 2013 har hittills ungefär 1000 barn per månad ansökt om asyl och i början av april 2013 befann sig enligt Migrationsverket strax över 14 000 asylsökande barn i Sverige fördelade på 269 av landets 290 kommuner, varav en kommun endast har barn i förskoleålder.

I Sverige antas det också finnas 2 000 - 3 000 barn⁴ som aldrig har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och därför inte har registrerats hos Migrationsverket (så kallade papperslösa) och därtill en uppskattning av 1 500 asylsökande barn som har fått avvisnings- eller utvisningsbeslut men håller sig gömda för att inte bli avvisade⁵. Tidigare har det varit frivilligt för kommunerna att erbjuda skolgång för dessa barn och det har inte varit känt vilka kommuner som erbjuder skolgång.

Den kommun som ett asylsökande barn vistas i är skyldig att erbjudas plats i utbildning senast inom en månad från det att det anlant till Sverige⁶. De har då rätt till utbildning som följer bestämmelserna i skollagen och övriga skolförfattningar, vilket bland annat innebär att de har rätt till undervisning i samma innehålls- och tidsomfattning som folkbokförda barn och att de har samma rätt till särskilt stöd. Rätten till utbildning gäller även om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats och gäller fram till att barnet lämnar landet^{7,8}.

Det som skiljer asylsökande barn, samt så kallade papperslösa och gömda barn, från barn som är folkbokförda är att de inte har skolplikt. Det betyder att anta-

¹ Utbildningsutskottets betänkande 2012/13:Ubu12

² Lagen omfattar inte barn som vistas i Sverige på tidsbegränsat uppehållstillstånd kortare än 1 år.

³ Enligt uppgift från Migrationsverkets mottagningsystem, överlämnade till Skolinspektionen den 22 februari 2013, har antalet barn i grundskoleålder ökat med ungefär 1 600 stycken mellan åren 2010 och 2012.

⁴ Socialstyrelsen (2010).

⁵ Enligt en uppskattning från 2004 (Bremer & Brendler-Lindqvist, 2004).

⁶ 4 kap. 1a § skolförordningen (SFS 2011:185).

⁷ 29 kap. 4 § skollagen (SFS 2010:800).

⁸ För en mer utförlig beskrivning av vad som gäller för asylsökande barn, se bilaga 2.

let asylsökande barn som vistas i en kommun inte med nödvändighet motsvarar antalet som deltar i utbildning. Enligt Migrationsverkets uppgifter fanns i slutet av år 2011 ungefär 5 200 asylsökande barn i grundskoleålder, medan statistik från Skolverket visade att drygt 3 800 asylsökande barn deltog i grundskoleutbildning⁹. Tidigare efterforskningar tyder också på att det är många asylsökande barn som inte deltar i utbildning¹⁰.

Tillgång till undervisning är av stor betydelse för barnet oavsett om det får stanna i Sverige eller ska återvända till hemlandet.¹¹ Att kartlägga och bedöma asylsökande barns tidigare kunskaper är en förutsättning för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till enligt skolförfattningarna. Barnen ska som alla andra få den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.¹² Skolan ansvarar också för att alla elever får en individuellt anpassad undervisning och att deras utveckling planeras och följs noga genom hela skoltiden. För de asylsökande barnen innebär det att de exempelvis ska erbjudas modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet och anpassad studiegång om så krävs.

Skolinspektionen har tidigare granskat utbildningen för nyanlända elever¹³ och planerar för genomförandet av ytterligare en granskning under 2013 och 2014. I dessa granskningar har inte asylsökande sorterats ut som en enskild elevgrupp. I flera kommuner gör man heller inte denna uppdelning.

De resultat som framkom i Skolinspektionens granskning 2009, och som styrks i flera andra rapporter och studier, visar på att nyanlända elever segregeras från andra elever och tenderar att bedömas utifrån sin gruppstillhörighet istället utifrån sina individuella förutsättningar. En del kommuner uppfattar att det är svårt att med kort framförhållning ordna utbildning för asylsökande barn och beredskapen är inte alltid god och det finns exempel där Skolinspektionen förelagt en kommun om att skyndsamt se till att asylsökande barns rätt till utbildning ska tillgodoses¹⁴.

För att kunna svara mot lagens krav om att erbjuda asylsökande barn, och från den 1 juli 2013 även papperslösa och gömda barn, utbildning inom en månad

⁹ Skolverket (2011).

¹⁰ Skolverket (2008).

¹¹ SOU 2007:34.

¹² 3 kap. 3 § skollagen (SFS 2010:800); Utbildningsdepartementet (2013); Vetenskapsrådet (2010); Sveriges kommuner och landsting (2010).

¹³ Skolinspektionen (2009).

¹⁴ Skolinspektionen (2013).

behöver kommunerna känna till att barnen vistas i kommunen. Den myndighet i Sverige som har ansvar för att pröva ansökningar om att exempelvis bosätta sig i Sverige eller söka skydd undan förföljelse är Migrationsverket. Migrationsverket har emellertid inte någon underrättelseskyldighet till kommunerna¹⁵, vilket skulle kunna möjliggöra att de ska kunna sända över asylsökandes personuppgifter till en kommun utan personens medgivande. Idag råder sekretess. Migrationsverket erbjuder dock asylsökande familjer att hjälpa till att förmedla uppgifter om deras barn till den kommun som har skyldighet att erbjuda barnen utbildning. De som önskar få den hjälpen ger ett skriftligt medgivande som bryter sekretessen och ger då Migrationsverket möjlighet att översända information¹⁶.

Det betyder att kommunerna idag inte per automatik via Migrationsverket har kännedom om samtliga asylsökande barn som vistas i deras kommuner. Asylsökande barn har heller inte skolplikt och behöver inte ge sig till känna. Följden är att det kan finnas barn som förblir okända, särskilt om det inte finns en central samordning kring barnen i en kommun. Statistik från Migrationsverket¹⁷ visar att 1202 ensamkommande flyktingbarn försvann i Sverige mellan åren 2007 och 2012 och att 65 procent av dem fortfarande är försvunna.

Syfte och frågeställningar

Syfte

Det finns indikationer på att många asylsökande barn i Sverige inte går i skolan. Det finns också indikationer på att asylsökande barn inte alltid får den utbildning de har rätt till. En del kommuner klarar inte alltid att ordna utbildning i enlighet med skolförfattningarna med kort framförhållning. Skolinspektionen har därför genomfört en flygande inspektion vars grundläggande syfte är att granska om de asylsökande barnen får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Dagens regelverk innebär att de asylsökande barnen ska erbjudas utbildning på samma villkor som andra barn i den kommun där de vistas.

Syftet med inspektionen är också att få en aktuell bild över problemens karaktär så att eventuella vidare insatser kan planeras och prioriteras. Inspektionen

¹⁵ Enligt uppgift från Migrationsverket, överlämnat till Skolinspektionen den 23 maj 2013.

¹⁶ Enligt en uppskattning från Migrationsverket, överlämnad till Skolinspektionen den 24 juni 2013, är det vanligt att asylsökande vid ett av Migrationsverkets anläggningsboende vill att Migrationsverket överlämnar uppgifter till kommunen, och mindre vanligt att asylsökande som ordnat eget boende vill det.

¹⁷ Presenterad i Wagner & Mikkelsen (2013).

genomförs därför utifrån kommunperspektiv, och inkluderar inte de asylsökande barnens egna röster. Den flygande inspektionen syftar även till att kartlägga kommunernas beredskap inför att även så kallade papperslösa och gömda barn från och med 1 juli 2013 ska erbjudas utbildning.

Frågeställningar

1) Får de asylsökande barn som vistas i kommunen utbildning?

- Har kommunen kännedom om hur många asylsökande barn som vistas i kommunen?
- Omfattar kommunens erbjudande om utbildning samtliga asylsökande barn som har rätt till utbildning enligt författningarna?
- Erbjuder kommunen plats i utbildning inom 1 månad efter ankomsten till Sverige?
- Gör kommunen en individuell prövning av varje asylsökande barns behov av utbildning?
- Förläggs de asylsökande barnens utbildning till verksamheter där barn som haft hela sin, eller större delen av sin, skolgång i Sverige undervisas?

2) Vad innehåller de asylsökande barnens utbildning?

- Motsvarar den omfattning i tid som de asylsökande barnen erbjuds utbildning författningarnas krav?
- Motsvarar omfattningen av det antal ämnen de asylsökande barnen erbjuds utbildning i författningarnas krav?
- Motsvarar det särskilda stöd som de asylsökande barnen erbjuds författningarnas krav?

3) På vilket sätt har kommunen planerat och förberett för att kunna ge utbildning till barn som inte har ansökt om uppehållstillstånd eller som har fått avvisnings- eller utvisningsbeslut i enlighet med den reglering som gäller från 1 juli 2013?

2. Resultat

Det resultat som den flygande inspektionen visar på ska betraktas som tendenser på nationell nivå. Resultatet baseras på dels en webbenkät som samtliga kommuner, dvs 290 stycken, besvarat och på en telefonintervju som Skolin-

spektionen genomfört med 286 av kommunerna. Fyra kommuner intervjuades av olika anledningar inte. Kommunerna fick själva uppge vem i kommunen som skulle vara kontaktperson och besvara frågorna.

Antalet asylsökande barn som vistas i en kommun är en rörlig siffra. Av den anledningen har inspektionen genomförts med en fast avstämningdag, den 2 april 2013.

En av de grundläggande frågorna för inspektionen har varit att kommunerna har ombetts ange antalet asylsökande barn i olika utbildningsverksamheter. Det stod snabbt klart att detta är mycket komplext och att det finns många felkällor och stor osäkerhet i de uppgifter som Skolinspektionen mottagit. Uppgifterna har därför hanterats med försiktighet och redovisas i den utsträckning det är relevant. Det är därför viktigt att de uppgifter Skolinspektionen redovisar i rapporten inte ska ses som absoluta, utan som indikationer på hur de asylsökande barnens utbildning ser och ut och hanteras i kommunerna. Flera kommuner har exempelvis angett att de vet att de har asylsökande barn i sin kommun, men de har inte kunnat uppge ett antal. Antalet barn som omfattas av olika utbildningsåtgärder som redovisas i rapporten är av den anledningen oftast i underkant. Det är också viktigt att påpeka att Migrationsverkets uppgifter baseras på åldrar, medan kommunernas uppgifter baseras på det antal som deltar i utbildning i en skolform. Utförligare beskrivning av metod och genomförande finns i bilaga 3. Resultaten presenteras i flera fall i form av tabeller. Det framgår vid varje tabell vilket antal kommuner som utgjort basen för beräkningarna.

I tabell 1 a-1d presenteras grundläggande fakta om antalet kommuner som har asylsökande barn i sina kommuner. Tabell 1b-1d finns i bilaga 1.

Tabell 1a. Andel kommuner med asylsökande barn i grundskole- och gymnasieverksamhet.
Uppgifterna är baserade på kommunernas egna uppgifter (n=290)

Kommuner med asylsökande i...	Grundskola	Gymnasieskola	Både grund- och gymnasieskola	Kommuner utan asylsökande barn
	76 % (219)	78 % (226)	63 % (182)	9 % (25)

Rätten till utbildning

Resultatavsnittet redovisar att flertalet kommuner uppger att de har möjlighet att veta vilka asylsökande barn som vistas i kommunen och att de erbjuder samtliga asylsökande barn utbildning. Detta stämmer inte överens med att in-

spektionen pekar på att det är många asylsökande barn, särskilt i gymnasieålder, som inte deltar i utbildning. Kommunerna uppger överlag att de har möjlighet att erbjuda utbildning inom den lagstadgade månaden och att de gör individuella bedömningar av behovet av utbildning. Avsnittet redogör även för den uppskattade andelen som deltar i undervisning tillsammans med enbart andra asylsökande barn, där Skolinspektionen konstaterar att siffrorna är osäkra och troligen i underkant.

Alla asylsökande barn är inte kända och alla erbjuds inte utbildning

Frågan om hur många asylsökande barn som finns i kommunen vid en given tidpunkt visade sig vara komplex. Av den anledningen stämde Skolinspektionen av frågan med varje kommun. En relativt hög andel av kommunerna, 84 procent, har uppgett att de trots allt har möjlighet att vid en given tidpunkt veta hur många asylsökande barn som vistas i kommunen. En hög andel av de kommuner som uppger att de har asylsökande barn i utbildning i den egna kommunen uppger att de erbjuder samtliga asylsökande barn utbildning och att samtliga asylsökande också tackar ja till erbjudandet (tabellerna 5a och 5b i bilaga 1). Det rör sig om 93 procent för grundskolan och 92 procent för gymnasieskolan. Samtidigt är det långt ifrån alla kommuner, som i jämförelse med de uppgifter om antal asylsökande barn som Skolinspektionen fått från Migrationsverket, har uppgett att samma antal barn finns i kommunens utbildningsverksamhet (se tabell 2 i bilaga 1). Andelen som avviker negativt är högre för asylsökande barn i gymnasieålder än för barn i grundskoleålder.

Bland de 35 kommuner som har 100 eller fler asylsökande barn är det bara två kommuner som har angett att precis samma antal barn deltar i utbildning som det antal barn som Migrationsverket uppgett vistas i kommunen, och då endast för barn i grundskolan. Det finns en högre representation bland dessa 35 kommuner, än bland samtliga kommuner, av kommuner som angett att de inte har möjlighet att känna till antalet asylsökande barn vid en given tidpunkt. Bland de 19 kommuner som har angett precis samma antal som Migrationsverket totalt sett återfinns kommuner med ett lågt antal asylsökande barn i kommunen, oftast under 10 st.

Det finns också kommuner som uppgett att de inte har asylsökande barn, trots att de enligt Migrationsverket har det (se tabell 1d i bilaga 1). 22 kommuner av de 233 som enligt Migrationsverket har asylsökande barn i åldrarna 6-15 år (9 procent) vid avstämningstidpunkten har uppgett att de inte har asylsökande i grundskoleutbildning. Antalet är ännu större när det gäller asylsökande i gymnasieålder, 30 kommuner av 257 (12 procent). Sammantaget visar detta på att

kommunerna inte har en tillräckligt god kunskap om vilka barn som vistas i kommunen.

En sammanställning av antalet asylsökande barn på nationell nivå finns i tabell 3. Av denna framgår att en uppskattning är att ungefär två tredjedelar av de asylsökande barnen deltar i utbildning, men att siffran är betydligt högre för barn i grundskoleålder än för barn i gymnasieålder.

Tabell 3: Asylsökande barn i Sverige 2 april 2013.¹⁸

	Antal i motsvarande åldrar (Migrationsverkets uppgifter)	Antal som deltar i utbildning (Kommunernas uppgifter ¹⁹)	Andel som uppskattningsvis delar i utbildning (%)
Grundskolan (6-15 år)	5730	4457	78
Gymnasieskola (16-19 år)	3449	2019	59
	9179	6476	71

I vissa fall deltar barn i utbildning i en annan kommun än den de vistas i. Detta är utifrån de uppgifter kommunerna anger i webbenkäten vanligare för barn i gymnasieålder jämfört med barn i grundskoleålder. Det gäller 8 procent för gymnasieskolan mot endast 1 procent för grundskolan²⁰ (se tabell 4 i bilaga 1). Det gäller emellertid fler barn än det antal som kommunerna uppgett i webbenkäten visar den uppföljande telefonintervjun, varför siffrorna ska betraktas med försiktighet.

För en del kommuner kom avvikelser från Migrationsverkets siffror som en överraskning, medan andra inte var lika förvånade. En del kommuner²¹ angav att det finns en viss eftersläpning i registreringen av dem som fått uppehållstillstånd och även av dem som anlänt till kommunen. Det finns kända asylsökande barn i kommunerna som ännu inte hunnit påbörja utbildning. Många

¹⁸ Dessa siffror ska ses som indikationer på att det är många asylsökande som inte deltar i utbildning, inte som absoluta siffror. Exempelvis finns det kommuner som uppgett att de vet att de har asylsökande barn i sina skolor, men de har inte uppgett något antal.

¹⁹ De 286 kommuner som intervjuats har haft möjlighet att bekräfta eller revidera det antal asylsökande barn som kommunerna uppgett i webbenkäten. De 4 kommuner som inte intervjuats har inte haft denna möjlighet, varför Skolinspektionen för dessa 4 hämtat uppgifterna från webbenkäten.

²⁰ Som jämförelse deltar 28 procent av eleverna i kommunala gymnasieskolor i skolor som ligger i andra kommuner än den de är folkbokförda i (Skolverket, 2013a).

²¹ Ca 15 av 120 kommentarer.

kommuner, drygt en tredjedel av dem som lämnat en kommentar²², hänvisade till kontakten med Migrationsverket. Sammanställningen visar att kommunerna uppfattar att det finns en problematik då den information som en kommun kan få av Migrationsverket är begränsad.

Av tabell 5 i bilaga 1 framgår det att av de kommuner som har asylsökande barn i både grund- och gymnasieskola (165 kommuner) är det 70 % (116 st) som utifrån kommunernas uppgifter kan sägas erbjuda en utbildning som omfattar samtliga asylsökande barn. Det framgår också att kommunerna i högre utsträckning kan sägas erbjuda utbildning till samtliga asylsökande barn i grundskoleålder (86 procent) än till samtliga asylsökande barn i gymnasieålder (75 procent).

Kommunerna upplever överlag goda möjligheter att erbjuda utbildning inom en månad

Kommunerna har skyldighet att erbjuda ett asylsökande barn utbildning så snart det är lämpligt med hänsyn till barnets personliga förhållande, dock senast inom en månad²³. Överlag uppfattar kommunerna att de har möjlighet till detta för både asylsökande barn i grundskoleålder och i gymnasieålder, vilket framgår av tabell 6. Något fler anger att det är möjligt för grundskola än för gymnasieskola.

Tabell 6: Har kommunen möjlighet att erbjuda asylsökande barn utbildning inom en månad?
(n=286)

	Ja (%)	Nej (%)	Vet ej (%)
Grundskola	96	3	1
Gymnasieskola	92	4	4
Andel kommuner som har möjlighet att erbjuda utbildning inom en månad både i grundskola och gymnasieskola: 89 %			

De kommuner som uppgett att de inte kan erbjuda utbildning inom en månad, eller som vid enstaka tillfällen inte kunnat det, uppger bland annat att anledningen är en tillfällig tillströmning av asylsökande barn eller att barnen inte kunnat börja inom denna tid av personliga anledningar. För gymnasieskolan anges också att en anledning är att kommunen i fråga inte har en egen gymnasieskola.

²² Ca 40 av 120 kommentarer.

²³ 4 kap. 1a § skolförordningen (SFS 2011:185).

Individuell bedömning av behovet av utbildning

Att kartlägga och bedöma asylsökande barns tidigare kunskaper är en förutsättning för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till enligt skolförfattningarna. Skolinspektionen har därför frågat kommunerna vilka insatser som görs när de får kännedom om att ett asylsökande barn vistas i kommunen. För en översikt, se tabellerna 6a-6c i bilaga 1. Hur barnen får kännedom om att de har rätt till utbildning varierar. Flertalet kommuner söker upp de asylsökande barnen på något sätt, men det behöver inte vara den nämnd som har hand om just utbildning som gör det. Det finns också kommuner som beskriver det som att de asylsökande barnen själva söker upp en enskild skola, utan att gå via kommunen centralt.

Det är endast ett fåtal kommuner som inte genomför någon form av kartläggning av barnens tidigare skolgång och kunskaper. En del gör det vid ett första möte, exempelvis ett inskrivningssamtal, medan andra gör det när eleven kommit på plats i skolan.

Flertalet kommuner uppger också att de, antingen vid ett första möte eller när barnet varit på plats i skolan ett tag, gör bedömningar om ett asylsökande barn är i behov av anpassad studiegång. Nästan samtliga av de kommuner som har asylsökande barn i gymnasieutbildning anger att de i första skedet brukar erbjuda dem att påbörja studier vid språkintröduktion. Efterhand kan de gå över till ett annat introduktionsprogram eller till ett nationellt program²⁴. Bedömningen av om ett asylsökande barn ska börja vid ett nationellt program eller vid ett introduktionsprogram uppges sällan göras innan barnet skrivs in i skolan. Fördelningen över program anges i tabell 7 och 8 i bilaga 1.

Många kommuner menar att de är försiktiga med att ta emot asylsökande barn i särskola och uppger ofta att skälet är att det är svårt att göra de utredningar som krävs på ett sätt som säkerställer att barnet tillhör målgruppen. När en utredning bedöms vara relevant görs den i högre utsträckning när barnet deltagit i skolan ett tag än vid en inledande kontakt med barnet (tabell 6b och 6c i bilaga 1). En del asylsökande barn deltar emellertid i särskola. Utifrån de uppgifter Skolinspektionen kunnat få från kommunerna genom webbenkäten var det i grundsärskolan 1 procent av eleverna och i gymnasiesärskolan var det 2 procent av eleverna (se tabell 4 i bilaga 1).

²⁴ Statistik från Skolverket (2013b) visar emellertid att språkintröduktion har den högsta andelen studieavbrott (23 %) och att över hälften stannar mer än ett år.

En del asylsökande barn segregeras från andra elever

Inspektionen visar att det finns asylsökande barn som deltar i utbildning där enbart andra asylsökande barn deltar, exempelvis vid en skola som startats endast för asylsökande barn.

Utifrån webbenkätens resultat gäller det minst 11 procent av barnen på grundskolan och minst 4 procent på gymnasieskolan (se tabell 4 i bilaga 1). Telefonintervjuerna anger att det troligen är fler och det beror på hur kommunerna uppfattat webbfrågan. Telefonintervjuerna indikerar också att betydligt fler asylsökande elever än detta deltar i utbildning med enbart andra nyanlända. Därtill uppger de flesta kommuner att de asylsökande barnens utbildning inte förändras när de får uppehållstillstånd (se tabell 5 i bilaga 1), genom att barnet exempelvis skulle flytta till en annan klass eller skola, vilket styrker att de asylsökande barnen fortsätter att delta i utbildning med enbart nyanlända.

Drygt var femte kommun som har asylsökande barn i grundskola i den egna kommunen har även kommenterat upplägget av utbildningen på grundskolan med att eleverna deltar i någon form av så kallad förberedelseklass och på gymnasieskolan deltar nästan samtliga asylsökande i utbildning vid språkintrödningsklass vars syfte är att emot nyanlända elever.

Tid, innehåll och särskilt stöd

Resultatavsnittet redovisar att heltidsstudier inte erbjuds upp mot en fjärdedel av barnen vid gymnasieskolan, medan de flesta på grundskolan får det. Skolinspektionen konstaterar att färre än hälften av eleverna vid grundskolan får utbildning som omfattar samtliga ämnen från start, att inte samtliga erbjuds modersmålsundervisning och att inte samtliga erbjuds särskilt stöd.

Fler elever i grundskolan än i gymnasieskolan erbjuds heltidsstudier

I webbenkäten har kommunerna uppgett hur många timmar per dag och hur många dagar i veckan de asylsökande barnen erbjuds utbildning. Skolinspektionen har jämfört detta med vad som kan anses vara heltidsstudier enligt författningarna. Utfallet redovisas i tabell 9. Av den framgår att en högre andel barn i grundskolan erbjuds utbildning i den tidsomfattning de har rätt till, än barn i gymnasieskolan. Kommunernas självskattning skiljer sig från Skolinspektionens jämförelse med skolförfattningarna, särskilt vad gäller gymnasieskolan, och redovisas i tabell 10 i bilaga 1.

Tabell 9: Erbjuds de asylsökande utbildning i den tidsomfattning de har rätt till? Skolinspektionens jämförelse mellan kommunernas uppgifter om erbjuden tid och skolförfattningarna. Bas för frågan utgörs av de kommuner som har asylsökande barn som deltar i utbildning i den egna kommunen.

	Ja (%)	Nej (%)	Vet ej (%)
Grundskola (n=214)	94	2	4
Gymnasium (n=200)	72	14	15

De flesta kommuner uppger i webbenkäten att de erbjuder utbildning i både grundskola och gymnasieskola fem dagar i veckan, vilket är det som skolförordningen och gymnasieförordningen anger²⁵. Några kommuner avviker från dessa förordningar och erbjuder som lägst utbildning under tre dagar i veckan²⁶.

Erbjudandet om antal timmar per dag varierar utifrån hur gamla barnen är. Flertalet kommuner erbjuder undervisningstimmar i enlighet med skolförfattningarna, men även här finns det kommuner som avviker och som minst erbjuder undervisning under en timma om dagen på grundskolan²⁷.

För gymnasieskolan är det sammanlagt 28 kommuner som inte erbjuder tid i paritet med vad som betraktas som heltid på ett nationellt program²⁸. Det rör, enligt kommunernas uppgifter om antalet barn, ungefär 14 % av barnen. Därtill är det 30 kommuner som inte kan ange tidsomfattningen fullt ut, vilket berör ytterligare minst 14 % av barnen. Sammantaget är det alltså upp mot en fjärdedel av barnen som berörs.

En kommun erbjuder enligt Skolinspektionens jämförelse med skolförfattningarna inte heltidsstudier på varje sig grundskola eller gymnasieskola. Kommunen gör också denna självskattning. De kommuner som själva angett att de inte kan erbjuda utbildning i den omfattning barnen har rätt till anger som främsta skäl att det inte finns personal att tillgå, men det finns också för grundskolan kommuner som anger att de bedömt att barnen inledningsvis inte orkar gå full

²⁵ 3 kap. 4 § skolförordningen (SFS 2011:185) och 3 kap. 3 § gymnasieförordningen (SFS 2010:2039).

²⁶ En kommun erbjuder utbildning i grundskolans årskurs 7-9 endast tre dagar i veckan (fem dagar för övriga årskurser), en kommun erbjuder utbildning i gymnasieskola endast tre dagar i veckan och tre kommuner erbjuder gymnasieutbildning fyra dagar i veckan.

²⁷ 11 kommuner erbjuder endast tre timmar om dagen för F-3. Sammanlagt tre kommuner erbjuder en, två eller tre timmar för årskurserna 4-6. För årskurserna 7-9 är det sammanlagt 13 kommuner som erbjuder tre eller fyra timmar om dagen.

²⁸ Emellertid deltar merparten av eleverna vid språkintrödnation där tiden inte regleras i skolförfattningarna.

tid. Skolinspektionen har inom ramen för den flygande inspektionen inte haft möjlighet att djupare analysera vad som ligger bakom sådana upplysningar.

Asylsökande barn erbjuds inte utbildning med det innehåll de har rätt till

Utifrån det som kommunerna uppgett vid telefonintervjun är det långt ifrån alla asylsökande barn som får ett erbjudande om en grundskoleutbildning som omfattar samtliga ämnen, vilket framgår av tabell 11a.

Tabell 11a: Kommunernas huvudsakliga upplägg av utbildningens innehåll på grundskolan. Bas för frågan utgörs av de kommuner som har asylsökande barn som deltar i utbildning i den egna kommunen. (n=214). Flera svar är möjliga.

Kommunernas huvudsakliga upplägg av utbildningens innehåll på grundskolan	Andel (%)
De asylsökande barnen får samma utbildning som barn som är folkbokförda i kommunen	44
Olika beroende på hur länge barnet har varit i Sverige*	38
Olika beroende på vilken årskurs barnet går	8
Annat upplägg	22

*För en redovisning av fördelning av huvudsakliga upplägg för denna kategori, se tabell 11b i bilaga 1.

De 44 procent av kommunerna som erbjuder samma utbildning som barn som är folkbokförda omfattar strax under 40 procent av barnen. Det innebär att fler än hälften inte får utbildning i samtliga ämnen.

Av de kommentarer som kommuner uppgett under "Annat upplägg" ovan och under "övrigt upplägg" i tabell 11b i bilaga 1 framgår bland annat uppgifter om att kommunen har ett individuellt upplägg för varje barn, att barnen går en tid i en så kallad förberedelseklass eller liknande men så fort som möjligt slussas ut till en ordinarie klass och följer undervisningen där eller uppgifter om att barnen har de övriga ämnen som angetts i tabell 11b ovan men med engelska som tillägg. Under föregående avsnitt (Rätten till utbildning) beskrevs hur en hög andel av kommunerna uppgett att de gör en individuell bedömning av om ett asylsökande barn är i behov av anpassad studiegång. Andelen asylsökande barn som har någon form av anpassad studiegång kan utifrån tabell 11a antas vara fler än hälften.

För de asylsökande som deltar vid språkintrödningskurs är det vanligaste att kommunen hittar individuella lösningar, 70 procent anger detta (se tabell 12 i bilaga 1). Det innebär att de kan läsa både grundskolans ämnen och gymnasieskolans kurser utifrån den nivå som de befinner sig på. Det framgår också av kommunernas kommentarer att det finns en viss övervikt mot att de asylsö-

kande barnen läser grundskolans ämnen och enstaka gymnasiekurser. En del läser tillsammans med elever i grundskolan. Det finns också kommuner som uppger att eleverna läser utbildning i svenska för invandrare. 20 procent av kommunerna (40 kommuner) uppger att de asylsökande barnen endast läser grundskolans ämnen.

Modersmålsundervisning är inget obligatoriskt ämne, men ska erbjudas de elever som har rätt till det enligt författningarna under förutsättningen att kommunen kan få tag på en lämplig lärare och att eleverna är minst fem. Det gäller på både grundskolan och i gymnasieskolan.

Tabell 13: Erbjuds de asylsökande modersmålsundervisning? Fler än ett svarsalternativ är möjligt. Bas för frågan utgörs av de kommuner som har asylsökande barn som deltar i utbildning i den egna kommunen.

	Ja, alltid (%)	Ja, i de språk där de är minst 5 (%)	Ja, i de språk där det går att få en lämplig lärare (%)	Nej (%)	De stannar för kort tid för att det ska vara aktuellt (%)	Vet ej (%)
Grundskola (n=214)	27	39	46	12	2	1
Gymnasieskolan (n=200)	29	27	36	16	1	8

Flertalet kommuner uppger att de alltid erbjuder asylsökande barn modersmålsundervisning, eller att de erbjuder utifrån det som skolförordningen och gymnasieförordningen föreskriver. Som framgår av tabell 13 erbjuds dock inte alla asylsökande barn modersmålsundervisning. Det är fler kommuner som inte erbjuder modersmålsundervisning på gymnasieskolan än på grundskolan. Andelen som inte erbjuder modersmålsundervisning alls på gymnasieskolan motsvarar utifrån kommunernas uppgifter om antalet barn minst 14 procent av barnen. Om även de kommuner som inte vet om de erbjuder inkluderas motsvarar det minst 20 procent av barnen.

Studiehandledning på modersmålet saknas som stöd för många elever

Särskilt stöd ska erbjudas asylsökande elever på samma sätt som övriga barn som går i skolan i kommunen. Drygt 9 av 10 kommuner uppger att de erbjuder asylsökande barn ett sådant stöd, vilket framgår av tabell 14 i bilaga 1. Det framgår också att det är en högre andel kommuner som anger att de inte erbjuder, eller inte vet om de erbjuder, särskilt stöd till asylsökande barn på gymnasieskolan än på grundskolan.

En av de stödinsatser som en skola kan använda sig av är studiehandledning på modersmålet. Tabell 15 visar att många kommuner uppger att de inte ger detta till samtliga asylsökande barn. Utifrån kommunernas uppgifter om antal barn berörs i gymnasieskolan minst 20 procent av barnen och i grundskolan berörs minst 28 procent av barnen. Det innebär att det finns en risk för att inte samtliga asylsökande barn får det stöd de kan behöva för att minst nå de kunskapskrav som ska nås. Det framgår också att en del kommuner begränsar elevernas ovillkorliga rätt till studiehandledning på modersmålet genom att de erbjuder detta stöd i de språk där eleverna är minst fem stycken. 6 procent av kommunerna uppger detta som enda villkor för gymnasieskolan, medan 8 procent uppger det som enda villkor för grundskolan. 26 av 184 kommuner (14 procent) som har asylsökande barn i både grundskola och gymnasium ger detta stöd varken till samtliga på grundskolan eller till samtliga på gymnasieskolan. 14 kommuner erbjuder i den ena av skolformerna, men inte i den andra.

Tabell 15: Erbjuder kommunen studiehandledning på modersmålet till samtliga asylsökande barn? Bas för frågan utgörs av de kommuner som har asylsökande barn som deltar i utbildning i den egna kommunen. Flera svar är möjliga.

	Ja, alltid (%)	Ja, i de allra flesta språk (%)	Ja, i de språk där de är minst 5 (%)	Nej (%)	Vet ej (%)
Grundskola (n=214)	29	35	16	26	2
Gymnasieskola (n=200)	27	37	13	22	8

Det särskilda stöd som en elev ska ges om eleven behöver det ska anges i ett åtgärdsprogram som uppfyller de krav som anges i skolförfattningarna. Av tabell 6a i bilaga 1 framgår att endast en liten andel av kommunerna, 3 procent, uppger att de inte gör bedömningar eller utredningar av om ett asylsökande barn är i behov av ett särskilt stöd som ska anges i ett åtgärdsprogram. Flertalet

(75 procent) gör den bedömningen när barnet deltagit i skolan under en tid, snarare än att göra det vid ett första möte med barnet.

Kommunernas beredskap inför lagändringen 1 juli 2013

Resultatavsnittet visar att det finns en positiv inställning till att ta emot fler barn i skolorna, men att få kommuner känner till om de har så kallade papperslösa eller gömda barn i sina kommuner och att få kommuner har reflekterat över vad lagändringen innebär i praktiken.

De flesta kommuner känner inte till om de hade så kallade papperslösa eller gömda barn i sin kommun den 2 april 2013. En del känner till att det finns, men vet inte hur många de är. 57 kommuner uppger att de vet att de har eller tror sig ha gömda eller papperslösa barn. Den uppskattning kommunerna gjort av antalet visar att det, högt räknat, kan röra sig om runt 450 barn. Det är långt ifrån det uppskattade 2 000 – 4 000 stycken. Ytterligare andra uppfattar sig säkra på att det inte finns några. Någon kommun vill inte uppge om de känner till några eller inte.

Tabell 16: Erbjuder kommunen redan idag så kallade papperslösa och gömda barn utbildning? (n=286)

Ja (%)	Kommunen vet ej om de har så kallade papperslösa eller gömda barn men skulle erbjuda om de ville ha (%)	Inte relevant/kommunen har inte behövt ta ställning i frågan (%)	Nej (%)	Vet ej (%)
36	40	18	4	2

Tabell 16 visar att det finns en positiv inställning till att erbjuda även papperslösa och gömda barn utbildning bland landets kommuner, trots att det hittills inte ingått i en kommuns skyldigheter.

Tabell 17: Har kommunen förberett för lagändringen? (n=286)

Ja (%)	Nej (%)	Nej, eftersom man redan idag erbjuder (%)	Vet ej (%)
12	44	40	5

Hälften av kommunerna anger att de inte gjort några förberedelser för lagändringen eller att man inte vet om man gjort några förberedelser (tabell 17). Nästan 40 procent av kommunerna uppfattar att de inte har behov av några särskilda förberedelser eller förändringar, då de redan idag erbjuder utbildning för dessa barn. Av de kommentarer som kommunerna givit vid telefonintervjun framgår det att lagändringen överlag inte framstår som något bekymmer. Att ta emot ytterligare grupper av barn i skolan utgör i de flesta fall ingen större förändring utifrån kommunernas perspektiv. En del kommuner har emellertid efterfrågat nationella riktlinjer för hur de ska handskas med den livssituation som råder för dessa barn och vad det innebär för deras skolgång.

För de kommuner som angett att de har vidtagit förberedelser består de i flera fall av att nå ut med information om vad som kommer att börja gälla. Det finns också kommuner som ändrar styrdokument så att de även omfattar papperslösa och gömda barn. Enstaka kommuner anger att de bestämt hur de ska markeras i deras register eller att de infört rutiner för hur de ska betygssättas.

3. Avslutande diskussion

Under den tid som inspektionen av asylsökande barns rätt till utbildning pågått har Skolinspektionen varit i kontakt med samtliga kommuner i Sverige. Skolinspektionen har mottagit många telefonsamtal och e-postbrev som rör kommunernas beskrivningar av svårigheter att sammanställa uppgifter om asylsökande barn i kommunen.

Frågan om hur många asylsökande barn som finns i en kommun framträder som mycket komplex. Att kommunerna inte alltid har möjlighet att känna till vilka barn som vistas i kommunen försvårar arbetet med att erbjuda utbildning.

Skolinspektionen vill samtidigt påtala att en del kommuner å sin sida uppger, efter att ha upplysts om det antal som vistas i kommunen enligt Migrationsverket, att de har kännedom om att flera av de barn som Migrationsverket anger vistas i deras kommun egentligen vistas i en annan kommun eller att de känner till barn som kommunen erbjuder utbildning, men som inte finns med på Migrationsverkets listor. Utifrån tidigare studier finns det också indikationer på

att det finns asylsökande barn som deltar i utbildning, men som inte blivit kända via Migrationsverket²⁹.

Vi kan alltså konstatera att det saknas tillförlitliga uppgifter om antalet asylsökande barn i varje kommun, vilket utgör ett hinder för att ta ansvar för barnens rättigheter. Utbildning är viktigt för det enskilda barnet och bidrar till integration, gemenskap och sammanhang – utöver de kunskapsinhämtningar som barnet gör.

Den diskrepans som finns mellan det antal barn som kommunerna uppger att de har i utbildning och det antal som enligt Migrationsverket vistas i samma kommun behöver inte innebära att kommunen inte fullgjort sina skyldigheter. Likväl konstaterar Skolinspektionen att det enligt de uppskattningar som kan göras, utifrån denna inspektion, finns ett stort antal asylsökande barn som inte deltar i utbildning och att det finns många kommuner som uppger att de inte har asylsökande barn i sina skolor, fastän de enligt Migrationsverket har asylsökande barn i skolåldern. Den flygande inspektionen kan inte bidra med kunskap om vad som kan vara orsaken till detta, utöver att Migrationsverket inte har underrättelseskyldighet gentemot en kommun vika asylsökande som finns i kommunen. Utifrån de skilda funktioner kontaktpersonerna haft i sina kommuner, och utifrån de kommentarer Skolinspektionen har fått vid telefonintervjuerna, finns en indikation på att det i långt ifrån alla kommuner finns en samlad och central kunskap kring de asylsökande barnen. Till och med i mindre kommuner finns det, utifrån resultaten av denna inspektion, för kommunen okända asylsökande barn. Det har också framgått att flera kommuner har en låg grad av samverkan mellan förvaltningar för olika skolformer, vilket gjort att en del kommuner/kontaktpersoner haft svårigheter att uppge den information som efterfrågats på kommunnivå.

De kommuner som anger att de inte gör någon skillnad på barn, utan att alla som kommer till skolan får utbildning på lika villkor, har inför denna inspektion behövt ta fram information som de sedan tidigare inte har ansett sig behöva. Samtidigt behöver även dessa kommuner säkerställa att erbjudandet om utbildning når ut till samtliga barn. Därtill finns en risk för att dessa kommuner inte fullgör sin skolpliktsbevakning för de elever som fått uppehållstillstånd.

För flera av de frågor som Skolinspektionen ställt till kommunerna gäller att situationen är sämre för de asylsökande barn som deltar i gymnasieutbildning än för dem som deltar i grundskoleutbildning. Här kan nämnas att i jämförelse med dem som deltar i grundskolan kan betydligt färre antas delta i utbildning,

²⁹ Skolverket (2008).

att erbjudande om utbildning i lägre grad omfattar samtliga asylsökande i gymnasieålder, att färre omfattas av heltidsstudier och att färre kommuner erbjuder modersmålsundervisning till asylsökande i gymnasieskolan. Anledningen till detta kan den flygande inspektionen inte ge svar på. Fler asylsökande barn i gymnasieålder än i grundskoleålder är ensamkommande och anländer utan vårdnadshavare eller socialt skyddsnät. Betydligt fler i gymnasieålder än i grundskoleålder uppges också delta i utbildning i en annan kommun, vilket kan indikera att kommunerna tar mindre ansvar för denna grupp.

Inspektionen visar att kommunerna överlag gör någon form av individuell bedömning av vilket behov ett asylsökande barn har av utbildning. Detta är det enskilda barnets rätt och utgångspunkten på grundskolan ska alltid vara att barnet ska få undervisning i samtliga ämnen. Av inspektionen framgår att inte ens hälften av de kommuner som har asylsökande barn i sina grundskolor erbjuder en sådan utbildning. Istället erbjuds någon form av anpassad studiegång. Inspektionen kan inte ange om denna ibland radikala begränsning av ett barns utbildning sker på ett sådant sätt som författningarna föreskriver. Det är också ett betydligt högre antal av denna elevgrupp som har anpassad studiegång, än för landets elever totalt sett.

Många kommuner har också ett mer eller mindre fast upplägg av utbildningen, där hänsyn inte alltid tas till barnets individuella förutsättningar. Flertalet kommuner uppger att de erbjuder särskilt stöd till de asylsökande barn som har behov av det. Samtidigt uppger många att den form av stöd som många barn med ett annat modersmål än svenska behöver för att kunna nå de kunskapskrav som lägst ska uppnås - studiehandledning på modersmålet - inte erbjuds det. Kopplat till att så hög andel av eleverna har någon form av anpassad studiegång gör att det finns anledning att ifrågasätta om eleverna verkligen får det stöd de är i behov av. Anpassad studiegång är en åtgärd som kan tas till när stödåtgärder inte ger avsedd effekt. Att många kommuner (75 procent) dessutom gör bedömningar av om ett asylsökande barn är i behov av stöd, som ska anges i ett åtgärdsprogram, först när barnet deltagit i undervisningen ett tag tyder på att individuella bedömningar av och formella beslut om anpassad studiegång inte görs.

Inspektionen visar att flertalet kommuner uppfattar att de klarar av att erbjuda utbildning i den tidsomfattning som barnen har rätt till på grundskolan. I relation till att fler än hälften inte får undervisning i samtliga ämnen, finns det anledning att fråga sig vad tiden används till.

På gymnasieskolan är det däremot fler kommuner som inte erbjuder motsvarande heltidsstudier, vilket kan beröra upp mot en fjärdedel av de asylsökande barnen. Inspektionen visar däremot att flertalet kommuner uppfattar att de har möjlighet att ta emot barnen i skolan inom en månad, även på gymnasieskolan.

Kommunernas inställning till att även erbjuda så kallade papperslösa och gömda barn utbildning från och med 1 juli 2013 är positiv. Ett fåtal har bedömt att de har behövt göra några särskilda förberedelser, samtidigt som ett lågt antal kommuner känner till att det finns sådana barn i kommunen. Utifrån resultatet av inspektionen finns en uppskattning av att ungefär 450 av de 2 000 – 4 000 barn som uppskattas vara gömda eller papperslösa är kända och deltar i utbildning. Att så få av dessa barn är kända i dagsläget och att kommunerna från och med den 1 juli 2013 blir skyldiga att erbjuda utbildning är en komplexitet som, utifrån vad inspektionen visar, få kommuner har tänkt igenom och genomfört förändringar inför.

Skolinspektionen har under inspektionen mött en efterfrågan på riktlinjer för att erbjuda så kallade papperslösa och gömda barn utbildning. En farhåga som signalerats är att skolan ska användas som plats för verkställande av avvisnings- eller utvisningsbeslut och kommuner har efterfrågat vilka skyldigheter den enskilda skolan har. I det betänkande³⁰ som ligger till grund för beslutet om lagändringen anges vilka avvägningar och bedömningar som gjorts i relation till detta.

Skolinspektionen summerar den flygande inspektionen med att konstatera att det finns kommuner där hanteringen av asylsökande barn och deras rätt till utbildning behöver stärkas. Situationen är mer bekymmersam för asylsökande barn i gymnasieålder än för dem i grundskoleålder. Det saknas tillförlitlig kunskap om hur många barn som vistas i varje kommun. Det är extra betydelsefullt att bevakningen av barnen stärks inför den lagändring som sker 1 juli då även så kallade papperslösa och gömda barn får rätt till utbildning.

Referenslista

Bremer, Sevil & Brendler-Lindqvist, Monica (2004). De gömda barnen oskyldigt drabbade. *Psykologtidningen*, 8/04.

Skolinspektionen (2013). *Beslut för grundskola efter en riktad tillsyn av Flyktingsskolan i Borgholms kommun*. Dnr 41-2012:5173.

³⁰ Utbildningsutskottets betänkande 2012/13:UbU12.

Skolinspektionen (2009). *Utbildning för nyanlända elever – rätten till en god utbildning i en trygg miljö*. Rapport 2009:3. Stockholm: Skolinspektionen.

Skolverket (2013a). *Skolor och elever i gymnasieskolan läsåret 2012/13, tabell 4C*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2013b). *Skolor och elever i gymnasieskolan läsåret 2012/13, tabell 7*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2011). *Skolor och elever i grundskolan läsåret 2010/11, Uppgifter på kommunnivå, tabell 2*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2008). *Rätten till utbildning. Om elever som inte går i skolan*. Rapport 309. Stockholm: Fritzes.

Socialstyrelsen (2010). *Social rapport 2010*. Stockholm: Socialstyrelsen.

SOU 2007:34. *Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas*.

Sveriges kommuner och landsting (2010). *Nyanlända elevers utbildning – goda exempel från tio kommuner*.

Utbildningsdepartementet (2013). *Utbildning för nyanlända elever*. Ds 2013:6.

Utbildningsutskottets betänkande 2012/13:UbU12 *Utbildning för barn som vistas i landet utan tillstånd*.

Vetenskapsrådet (2010). *Nyanlända och lärande. En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. 6:2010

Wagner, Katia & Mikkelsen, Jens (2013). *De förlorade barnen. Ett reportage*. Stockholm: Natur och kultur.

Bilagor

Bilaga 1	Tabeller
Bilaga 2	Vad gäller enligt författningarna
Bilaga 3	Metod och genomförande
Bilaga 4	Skolinspektionens frågor till kommunerna